

Trường Quản lý và Chính sách công Fulbright*Thạc sĩ Chính sách công Niên khóa 2021-2023**Học kỳ Thu 2021***Đề cương môn học**
Luật và Chính sách công**Nhóm giảng viên**

Giảng viên:	Phạm Duy Nghĩa	nghia.pham@fulbright.edu.vn
Giảng viên:	Võ Thanh Lâm	benjaminvo457058@gmail.com
Trợ giảng:	Nguyễn Thị Xuân Hương	xuanhuong.fsppm@fulbright.edu.vn

Giờ lên lớp:	Thứ Ba	10:15 – 11.45
	Thứ Năm	10:15 – 11.45
	(26/10/2021 – 20/01/2022):	Học online

Giờ tiếp học viên:

	<i>Thứ Hai</i>	<i>Thứ Ba</i>	<i>Thứ Tư</i>	<i>Thứ Năm</i>	<i>Thứ Sáu</i>
Phạm D Nghĩa			20:00- 21:00 online		
Võ Thanh Lâm			16:00-17:00 online		
Nguyễn T.X. Hương			20:00- 21:00 online		

Đóng góp vào Tầm nhìn và Sứ mệnh của FSPPM

Mục đích của FSPPM là đào tạo các học viên Tự tin, Có năng lực, Kết nối, Cam kết với những giá trị công, và có năng lực cạnh tranh nhằm cải thiện chính sách công và quá trình quyết định ở Việt Nam trong bối cảnh chuyển đổi thành một nền kinh tế phát triển và hội nhập toàn cầu.¹

<i>Các năng lực của học viên FSPPM</i>	<i>Đóng góp của môn học</i>
1. Có năng lực quản lý và lãnh đạo trong khu vực công.	
2. Có năng lực tham gia và đóng góp xây dựng thực thi chính sách công.	

¹ “Our goal: Educate students who are Confident, Competent, Connected, Committed, and Competitive, in aid of improving public policy and decision-making in Vietnam as the country transforms to an advanced, globally-integrated economy”.

3. Có năng lực phân tích, tổng hợp, tư duy phản biện, nhận biết vấn đề và quyết định lựa chọn chính sách.	✓
4. Nhận biết và phát biểu vấn đề từ góc nhìn của khu vực công.	✓
5. Biết cách tương tác, truyền thông một cách hiệu quả với đối tượng khách hàng đa dạng của khu vực công.	✓
6. Có kiến thức nền tảng về quản lý và lãnh đạo trong khu vực công trong tầm nhìn quốc tế và bối cảnh Việt Nam.	
7. Có kiến thức nền tảng về nền kinh tế thị trường trong tầm nhìn quốc tế và bối cảnh Việt Nam.	
8. Có kiến thức nền tảng về cải cách hành chính nói riêng và khu vực công nói chung trong tầm nhìn quốc tế và bối cảnh Việt Nam.	✓

Tổng quan

“Scarcely any political question arises that is not, sooner or later, transformed into a legal question.” Alexis de Tocqueville, *Democracy in America (1838)*

Bạn là người làm việc trong khu vực công (cán bộ, công chức, viên chức), nhân viên của tổ chức xã hội, báo chí, giảng viên, người nghiên cứu, tất cả có chung mối quan tâm: học cách phân tích chính sách, đánh giá chính sách, lựa chọn chính sách một cách chuyên nghiệp, giúp cho ngành, địa phương, đất nước phát triển, công bằng, nhân văn, vì con người hơn.

Như đã trích de Tocqueville ở trên, mọi chính sách, sớm hay muộn, đều được chuyển hóa thành các vấn đề pháp lý. Bất kỳ lựa chọn chính sách nào của giới quyền thế (elites), muốn áp dụng một cách bắt buộc rộng rãi cho toàn xã hội, đều cần được chuyển hóa dưới một dạng pháp luật, gọi là thông báo, quy chế, quyết định, nghị quyết ở cấp địa phương (pháp quy địa phương) hay văn bản pháp luật ở cấp quốc gia (quyết định, thông tư, nghị định, nghị quyết, pháp lệnh, luật). Quy trình chuyển hóa chính sách thành quy phạm pháp luật được gọi là quy trình lập quy ở địa phương hoặc lập pháp ở trung ương.

Ngoài việc lựa chọn và ban hành chính sách, việc tổ chức thực hiện, đánh giá, điều chỉnh, thay đổi hoặc chấm dứt các chính sách chưa hiệu quả, cũng cần tới các công cụ pháp luật tương ứng. Như vậy, lập pháp và tổ chức thực thi pháp luật hiển nhiên tác động mật thiết đến lựa chọn và thực thi các chính sách; luật và chính sách công là các góc nhìn khác nhau của cùng một quá trình giúp nhà nước can thiệp, điều tiết, quản lý xã hội theo các chủ đích mà giới quyền thế theo đuổi.

Môn học này được thiết kế nhằm bổ trợ các kiến thức về pháp luật và kỹ năng cần thiết của người phân tích chính sách (thu thập dữ liệu, phân tích, thương lượng), giúp anh chị vận dụng các kiến thức phân tích chính sách trong bối cảnh thể chế hiện hành của Việt Nam, với tầm nhìn và khát vọng hướng tới một xã hội dân chủ, vì con người, tôn trọng và thượng tôn pháp luật (tầm nhìn và khát vọng thì toàn cầu, song hành xử thì phải mang tính địa phương).

Môn học kéo dài trong khoảng 13 tuần, mỗi tuần có 02 buổi giảng, mỗi buổi 90 phút, tổng cộng chia thành 25 phiên làm việc. Trong số đó có các hoạt động đóng vai, mô phỏng một phiên điều trần (lấy ý kiến) nhằm thẩm định một dự thảo Luật hoặc nghị quyết của cơ quan dân cử. Khi tham gia các phiên này, học viên tự đọc, tự điều tra, tự nhận biết vấn đề, tự nhập vai, tự dàn xếp, tự trải nghiệm các cảm xúc khi phải tiến hành thương lượng với các bạn đồng khóa, từ đó nhằm thúc đẩy sự hình thành các chính sách công. Học viên cũng có 1 phiên báo cáo, trao đổi Đề cương Tiểu luận.

Mục tiêu của môn học

Sau khi hoàn thành môn học, học viên được trang bị các kiến thức, kỹ năng, và thái độ sau đây:

- Về kiến thức, học viên đánh giá được các khía cạnh pháp lý của một lựa chọn chính sách (trách nhiệm đưa ra chính sách là của ai, chính sách được thảo luận và phân biện qua những quy trình như thế nào, chính sách phải được thể hiện dưới các hình thức VBPL nào, pháp luật cần được thiết kế ra sao để tránh các lựa chọn chính sách kém hiệu quả, luật pháp góp phần thực hiện, điều chỉnh, dừng, chấm dứt hoặc thay thế chính sách như thế nào).
- Về kỹ năng, học viên rèn luyện các kỹ năng tự nghiên cứu pháp luật, tự tìm ra các vấn đề chính sách-pháp luật, kỹ năng viết các thảo luận chính sách ngắn, kỹ năng thương lượng, thảo luận và thuyết trình nhằm thuyết phục công chúng về dự kiến chính sách mà mình lựa chọn. Học viên cũng nâng cao được khả năng đọc và thảo luận các bài viết bằng tiếng Anh về chủ đề luật & chính sách công.
- Về thái độ, học viên luyện tập khả năng chịu đựng, chủ động làm việc dưới sức ép và tần suất cao, hợp tác và chia sẻ thông tin với đồng nghiệp, cân nhắc sự đa dạng của các lợi ích, cần trọng và hướng tới sự công bằng trong các lựa chọn chính sách công.

Yêu cầu đối với học viên

Tài liệu cho môn học được cung cấp trên Teams từ ngày 12/10/2021. Các buổi giảng online bắt đầu từ 26/10/2021. Môn học kết thúc vào ngày 20/01/2021, học viên nộp Tự luận cùng ngày. Học viên phải đọc kỹ Đề cương, đọc kỹ các bài đọc trước khi dự lớp, tích cực tham gia thảo luận trên lớp. Để việc học online hiệu quả, học viên tuân thủ chỉ dẫn của FSPPM cho lớp học online.

Mỗi học viên phải tích cực tham gia vào một trong 06 nhóm nghiên cứu trong Phiên mô phỏng. Tựa vào thực tiễn công tác, mối quan tâm và kế hoạch nghề nghiệp tương lai, học viên xác định vị trí của mình trong 03 lĩnh vực sau đây: (i) cơ quan hành pháp (UBND), (ii) cơ quan dân cử (HĐND), (iii) Tổ chức chính trị xã hội, các hiệp hội đại diện cho doanh nghiệp, khu vực dân sự, báo chí, truyền thông.

Mỗi học viên chuẩn bị một clip 5-8 phút giới thiệu Đề cương Tiểu luận kết thúc môn học.

Học viên tôn trọng và đảm bảo quyền riêng tư của các học viên khác, không ghi âm, ghi hình, phát tán các nội dung được thảo luận nếu không được sự đồng ý của tất cả các học viên và giảng viên

có liên quan. Lưu ý các quy định về bảo đảm bản quyền tác giả khi sử dụng các bài đọc, bài giảng của FSPPM.

Kiểm tra, đánh giá người học

Việc đánh giá học viên bao gồm 05 phần với tỷ trọng chấm điểm dưới đây:

1. 05 Tóm tắt bài đọc (mỗi bài 5%):	25%
2. Chuyên cần, Tham gia thảo luận, Mô phỏng:	35%
3. Đề cương sơ bộ, Đề cương chi tiết cho Tiểu luận:	10%
4. Tiểu luận (kết thúc môn học):	30%

1) Tóm tắt bài đọc: 25 % tổng số điểm

Học viên sẽ được yêu cầu nộp 5 Tóm tắt bài đọc, mỗi bài 500 chữ ($\pm 10\%$), lưu ý: (i) Nộp file word trên Teams muộn nhất là 8.20 vào ngày được chỉ định; (ii) Tham khảo quy định của Trường về bài tập, xem thêm Sổ tay học viên.

2) Chuyên cần, Tham gia thảo luận, đóng vai trong Tình huống mô phỏng: 35 % tổng số điểm

Điểm chuyên cần bao gồm có mặt và thảo luận trên lớp. Nội dung phát biểu cần gắn với chủ đề bài học, bài đọc, gắn với nội dung thảo luận, nên dẫn chiếu/tương tác với ý kiến của các học viên khác trong lớp. Phần này được đánh giá: **15%**.

Tình huống mô phỏng: Bạn đã chọn vai: (i) công chức lãnh đạo trong Chính quyền địa phương hoặc Trung ương (Chính phủ, UBND, các sở ban ngành, ví dụ Tài chính, GTVT), hoặc trở thành (ii) đại biểu dân cử trong Quốc hội, HĐND, hoặc trở thành (iii) người đại diện cho Mặt trận tổ quốc, Hiệp hội doanh nghiệp, đại diện cho tổ chức xã hội, giới nghiên cứu, báo chí, truyền thông. Nơi bạn đang sống đang đứng trước những thách thức phát triển rất lớn, thiếu các nguồn lực phát triển, hạ tầng, tới những vấn đề xã hội. Sau đại dịch covid-19, xuất hiện nhiều thách thức mới. Bạn đã nhận thức rõ các thách thức đối với chính quyền địa phương, các ngành và chính quyền trung ương. Trước các sức ép đó, chính quyền các cấp đang đứng trước nhiều lựa chọn chính sách, như các bạn đã làm quen và thảo luận trong môn học Nhập môn chính sách công.

Chia 06 nhóm: Dựa vào cấu trúc như trên, học viên tự chọn tham gia vào một trong 06 nhóm cơ quan hành pháp (UBND/Chính phủ), đại biểu dân cử (HĐND/Quốc hội), hoặc tổ chức xã hội, hiệp hội DN, giới nghiên cứu hoặc báo chí. Học viên tự lựa chọn chính sách ở cấp độ TW, ví dụ sửa đổi Luật Đất đai, Pháp luật bảo vệ dữ liệu cá nhân (*Chính sách 1*).

Tương tự, chính sách ở cấp độ địa phương có thể là quản lý các nhóm trông trẻ gia đình, quản lý rác thải, thúc đẩy các sáng kiến công dân nhằm bảo vệ môi trường (*Chính sách 2*).

Làm gì trong 13 tuần? Bạn đứng trước nhiều lựa chọn chính sách, và phải tìm cách thúc đẩy các chính sách đó được thông qua dưới một dạng VBPL có hiệu lực của địa phương, ví dụ một Nghị quyết của HĐND, hoặc của Trung ương (ví dụ một đạo luật, nghị quyết của Quốc hội). Bạn có 04 tuần làm việc để nghiên cứu, khám phá, vận động, soạn thảo, tranh luận, phản biện nhằm thúc đẩy chính sách mà anh chị quan tâm. Vừa làm, vừa tự nghiên cứu khung khổ pháp luật Việt Nam, vừa đọc rộng hơn để hiểu các khung lý thuyết và tầm nhìn quốc tế. Vì thời gian có hạn, nên chọn chủ đề vừa sức, có phạm vi nghiên cứu rõ ràng, song cũng có nhiều ý kiến đa chiều, đang gây tranh cãi.

Bạn đóng những vai gì? Về nhóm Chính quyền, hãy là lãnh đạo, nhân viên chịu trách nhiệm chính của một Bộ hoặc UBND, ví dụ Sở Tài chính, Sở GTVT, hoặc bất kỳ sở ngành nào mà anh chị quan tâm. Hãy đưa ra các lựa chọn chính sách và tìm cách thuyết phục cả lớp về chính sách đó, hãy chuẩn bị Tờ trình dự thảo Nghị quyết của HĐND bao gồm lựa chọn chính sách mà anh chị muốn thông qua, kể cả các hồ sơ mà anh chị cho rằng cần cho Tờ trình đó. Về nhóm HĐND, hãy là các đại biểu dân cử, hãy nhóm họp thành các Ban tương ứng (ví dụ: Ban Kinh tế-ngân sách, Ban Văn hóa-Xã hội). Hãy chuẩn bị các Báo cáo thẩm định, các câu hỏi chất vấn trong các Phiên điều trần. Về nhóm Hiệp hội và xã hội dân sự, hãy chuẩn bị các Ý kiến phản biện, các phân tích chính sách, ủng hộ hoặc phản đối các đề xuất chính sách của Chính quyền. Hãy học cách vận động hành lang, thuyết phục Chính quyền và HĐND.

Lựa chọn ưu tiên: Cũng như trong thực tiễn, có quá nhiều việc phải làm, khó khăn lớn nhất đối với các nhà phân tích chính sách sẽ là xác định ưu tiên chính sách. Trong giới hạn 04 tuần học đầu tiên, cũng tựa như năng lực hữu hạn của Chính quyền và HĐND, lớp học chỉ có thể thảo luận sâu về 02 lựa chọn chính sách mà các học viên ưu tiên. Trong các tuần đầu tiên, học viên cùng nhóm giảng viên sẽ thảo luận và chọn ra 02 ưu tiên chính sách, từ đó giao nhiệm vụ cho các nhóm tham gia chuẩn bị tài liệu và thảo luận. Trong ngày 30/11/2021, sẽ tiến hành thảo luận Chính sách 1 (TW) và Chính sách 2 (Địa phương).

Đánh giá Mô phỏng: Toàn bộ các hoạt động mô phỏng này sẽ được đánh giá 25% tổng số điểm của môn học. Việc đánh giá bao gồm: Tiến độ công việc, Chất lượng nội dung công việc, Khả năng sáng tạo, khéo léo trong thương lượng, Sự cẩn trọng, kiên nhẫn trong thuyết phục chính sách, chất lượng các Tờ trình, Báo cáo thẩm định, Ý kiến phản biện hoặc ủng hộ, các bài báo, bài vận động chính sách bằng văn bản, kỹ năng truyền thông, tương tác với công chúng.

4) Chuẩn bị cho bài Tự luận: Phác thảo, Đề cương sơ bộ, Đề cương chi tiết: 10 % tổng số điểm

Dựa trên Tài liệu đọc, các bài giảng và thảo luận trên lớp, dựa trên cảm nhận từ Tình huống mô phỏng, hoặc các quan tâm cá nhân, mỗi học viên phải chọn cho mình một Vấn đề chính sách-pháp luật để viết một bài Tiểu luận kết thúc môn học. Mỗi học viên một bài riêng rẽ, không viết chung theo nhóm. Mỗi học viên tự chọn và đề xuất một chủ đề để Nhóm giảng viên thông qua, có thể liên quan đến chủ đề học nhóm, hoặc không. Trong năm 2021-2022, Nhóm giảng viên gợi ý học viên khai thác sâu hơn hai cụm chủ đề lớn/siêu vấn đề lớn:

- Sửa đổi Luật Đất đai: Góc nhìn từ cơ quan nhà nước, DN, người dân, tổ chức quốc tế, (loại đất, hợp đồng thuê đất, nghĩa vụ tài chính, thu hồi, tham nhũng đất đai, etc)
- Chuyển đổi số: Góc nhìn từ cơ quan nhà nước, DN, người dân, tổ chức quốc tế.

Muộn nhất vào ngày 15/12/2021 mỗi học viên nộp một video clip 5-8 phút giới thiệu Đề cương của Tiểu luận. Hình thức nộp trên Teams theo quy định chung của FSPPM.

5) Bài Tự luận kết thúc môn học: 30 % tổng số điểm

Bài Tự luận có 5000 từ $\pm$ 10%, tuân thủ các chuẩn mực của một Bài phân tích chính sách theo quy định của FSPPM. Hình thức nộp bài tương tự như các Bài tóm tắt. Thời hạn nộp bài: 08.20 ngày **20/01/2022** (là ngày học cuối cùng của môn học này).

Cuối cùng, bạn lưu ý: môi trường học tập tại FSPPM là thân thiện và hợp tác, song cũng hết sức nghiêm khắc và cạnh tranh. Tránh vi phạm nguyên tắc trung thực trong học tập. Hãy học cách trích và dẫn tài liệu đúng quy định. Tránh đạo văn, dù vô tình. Hãy nỗ lực cạnh tranh. Theo quy định của FSPPM, phổ điểm của một lớp học thường được định hướng như sau: A (5-10%), A- (10-25%), B+ (30-40%), B (20-25%), B- hoặc C (5-10%).

Kế hoạch học tập 12/10/2021 – 20/01/2022²

TT	Ngày	Nội dung	Bài tập
	14/10/2021	<i>Bắt đầu tự học trên Teams (Trợ giảng)</i>	
1.	26/10/2021	Giới thiệu môn học, Gợi ý chọn chính sách, Lập nhóm	
2.	28/10/2021	Khái niệm và mối quan hệ Pháp luật & Chính sách công	
3.	02/11/2021	Phân quyền giữa TW và địa phương: Vai trò của Hiến pháp	
4.	04/11/2021	Xác lập ưu tiên: Giới thiệu ưu tiên của 06 nhóm	BT.1
5.	09/11/2021	Vận động chính sách (advocacy), Vận động hành lang (lobbying)	
6.	11/11/2021	Quy trình thảo luận, ban chính chính sách ở địa phương	
7.	16/11/2021	Quy trình soạn thảo, ban hành VBPL ở Trung ương	
8.	18/11/2021	Quy trình thảo luận chính sách cấp Bộ	
9.	23/11/2021	Các tiêu chí đánh giá các dự án luật: ROCCIPI	BT.2
10.	25/11/2021	Các tiêu chí đánh giá các dự án luật: RIA	
11.	30/11/2021	<i>Mô phỏng: Vận động chính sách, Thẩm định chính sách</i>	
		08:30-10:00 Phiên họp thẩm định/một Ủy ban của QH chủ trì	
		10:15- 11:45 Phiên họp thẩm định/một ban của HĐND chủ trì	
12.	07/12/2021	Luật và Phát triển: Các con đường đi đến chế độ pháp quyền ở Đông Á	
13.	09/12/2021	Luật và Phát triển: Gợi ý mô hình lý thuyết cho các quốc gia chuyển đổi	
14.	14/12/2021	Luật và Phát triển: Các thách thức trong xây dựng chế độ pháp quyền ở Việt Nam (từ góc nhìn của một người hành nghề luật sư)	
15.	16/12/2021	<i>Học viên báo cáo Đề cương Tiểu luận</i>	15/12 nộp Đề cương
16.	21/12/2021	NCTH 1: Luật đất đai	BT.3
17.	23/12/2021	NCTH 2: Luật Doanh nghiệp	
18.	28/12/2021	NCTH 3: Luật hành chính-hình sự	
19.	30/12/2021	NCTH 4: Chính sách chuyển đổi số	BT.4
20.	04/01/2022	NCTH 5: Cơ chế thử nghiệm sandbox	
21.	06/01/2022	Tiệm cận công lý (1): Cải cách tư pháp ở Đông Á	BT.5
22.	11/01/2022	Tiệm cận công lý (2): Cải cách tư pháp ở Việt Nam	
23.	13/01/2022	Tham vấn chính sách: Kinh nghiệm tham gia lập pháp của các hiệp hội <i>Khách mời: Luật sư vận động chính sách (dự kiến NHQ)</i>	
24.	20/01/2022	8:20 Nộp Tiểu luận kết thúc môn học (5000 từ ± 10%) Tổng kết khóa học: Khái quát các lý thuyết, Hỏi đáp.	Tiểu luận

² Có thể điều chỉnh nhỏ trong quá trình triển khai.

Tài liệu cho môn học

Tài liệu bắt buộc: Các tài liệu dưới đây có thể bằng tiếng Việt và tiếng Anh.

1. **World Development Report** 2017 Chương 3 tr. 84-98 (bằng tiếng Anh). Đọc trước tài liệu này.
2. **Pat Libby & Associates**, University of San Diego, 2012, *The Lobbying Strategy Handbook, 10 Steps to Advancing Any Cause Effectively*. (Yêu cầu đọc các Chương **1, 4, 5-12**). (nhờ IT tách ra và cung cấp cho học viên từng chương)
3. **Walter J. Oleszek** (2016), *Congressional Procedures and the Policy Process*, 10th Edition, yêu cầu đọc các Chương: **1, 3, 5, 9** (nhờ IT tách ra và cung cấp cho học viên từng chương)
4. **Bộ Tư pháp** (2018), *Hướng dẫn nghiệp vụ đánh giá tác động của chính sách*.
5. **Nguyễn Sĩ Dũng**, 2017, *Bàn về Quốc hội và những thách thức của khái niệm*, CTCP Sách Omega và NXB Chính trị Quốc gia.
6. **Barry R Weingast** (Stanford University) 2010, *Why Developing Countries Prove So Resistant to the Rule of Law*, in James J. Heckman, Robert L. Nelson, Lee Cabatingan, *Global Perspectives on the Rule of Law*. (New York: Routledge-Cavendish, 2010).
7. **C. Milhaupt, K. Pistor**, *Law and Capitalism*, University of Chicago, 2008, Chương 2 (đã dịch).
8. **Ann Seidman**, *Xem xét dự án luật: Cẩm nang cho các nhà lập pháp*, NXB CTQG, HN, 2004 (đọc nguyên bản tiếng Anh).
9. **Truong Thien Thu**, Ranjith Perera, *Intermediate levels of property rights and the emerging housing market in HCM City, Vietnam*, *Land Use Policy* 28 (2010) 124-138 – có bản dịch
10. **Eric Li** (2019), *China and the Rule of Law*, *American Affairs* Volume III, Number 3 (Fall 2019): 133–54. <https://americanaffairsjournal.org/2019/08/china-and-the-rule-of-law/>
11. **Tom Ginsburg**, *Judicial Independence in East Asia: Lessons for China*, in Randall Peerenboom, *Judicial Independence in China*, Cambridge University Press 2010, pp 247-259
12. **Randall Peerenboom**, *Báo cáo nghiên cứu về quản lý tòa án ở Trung Quốc*, UNDP-Ban chỉ đạo cải cách tư pháp, 2011..
13. **Think Tank Vinasa**, Việt Nam thời chuyển đổi số, Nhà xuất bản Thế giới (2019): Chương 4 Kinh tế số, Chương 9 Cải cách thể chế, xây dựng nhà nước pháp quyền hiệu lực hiệu quả; Chương 10: Chuyển đổi số doanh nghiệp.

Văn bản pháp luật (tùy theo chủ đề Tình huống mô phỏng và Tự luận, học viên cần tìm thêm) :

- Hiến pháp (HP 2013)
- Luật Tổ chức chính quyền địa phương (Luật TCCQĐP 2015)
- Luật Ngân sách (Luật NS 2015, sửa đổi 2020)
- Luật Ban hành văn bản quy phạm pháp luật (Luật VBQPPL 2015, sửa đổi 2020)
- Luật Đất đai 2013

- Các văn bản bảo vệ dữ liệu cá nhân (GV cung cấp chi tiết)
- Các văn bản về chuyển đổi số, chính phủ số, định danh số và xác thực điện tử, bảo vệ dữ liệu cá nhân... (GV cung cấp chi tiết)

Tài liệu đọc thêm:

- **World Bank**, *Báo cáo phát triển Việt Nam 2010: Thể chế hiện đại*, Chương 5, tr 85-103, World Development Report 2017.
- **UNDP**/Ủy ban trao quyền pháp lý cho mọi người, *Pháp luật cho mọi người*, NXB Tư pháp, HN 2011 (sách dịch từ tiếng Anh), Tập I, II.
- **UNDP and VN Supreme Court**, (Bath and Biddulph), *Research Studies on the Organization and Function of the Justice System in Five Selected Countries*, 2010
- Nhà xuất bản Tư pháp (2020), *Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và những vấn đề pháp lý đặt ra cho việc xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật Việt Nam* (Kỷ yếu hội thảo cấp quốc gia, trang 64-81, 101-113; 114-120; 201-207...)
- Các văn bản chuẩn bị sửa đổi Luật Đất đai 2023 (GV cập nhật, chi tiết trong quá trình giảng)
- Các văn bản về chiến lược chuyển đổi số ở Việt Nam (GV cập nhật, chi tiết trong quá trình giảng)

Trang Web và nguồn thông tin online khác:

- WGI: <http://info.worldbank.org/governance/wgi/index.asp>
- <http://vanban.chinhphu.vn/portal/page/portal/chinhphu/hethongvanban>
- <http://congbao.chinhphu.vn/>
- <http://congbao.hochiminhcity.gov.vn/>
- Quốc hội: cơ sở dữ liệu luật Việt Nam: <http://vietlaw.gov.vn/LAWNET/>
- Bộ Tư pháp, văn bản luật: <http://www.moj.gov.vn/pages/vbpg.aspx>
- Các bản án đã công bố: <https://congbobanan.toaan.gov.vn/>
- Dự thảo luật: <http://duthaonline.quochoi.vn/> ; www.vibonline.com.vn
- Tạp chí Nghiên cứu lập pháp: <http://www.nclp.org.vn/>

Nội dung chi tiết và Dự kiến bài đọc theo buổi giảng (có thể còn được bổ sung):

TT	Bài đọc hàng tuần & Chuẩn bị của học viên
1.	Giới thiệu môn học: Hình thành 06 nhóm (Hành pháp, Dân cử, Xã hội)
26/10	<ul style="list-style-type: none"> o Đề cương môn học o Tìm hiểu các ưu tiên chính sách năm 2021-2022 (Phát triển thêm các chủ đề từ môn Nhập môn chính sách công, đọc thêm các ưu tiên của Chính phủ, Quốc hội và các ưu tiên phát triển của địa phương, ngành mà anh/chị quan tâm).
2.	Pháp luật: Khái niệm và mối quan hệ Pháp luật & Chính sách công
28/10	<ul style="list-style-type: none"> o World Development Report 2017 Chương 3 tr. 84-98 o Libby 2012, Chương 1 o Đọc thêm: Phạm Duy Nghĩa 2011, <i>Pháp luật đại cương</i>, Chương 1-2: 9-87 o Xem thêm video Clip: Lê Đăng Doanh (2018): <i>Quá trình soạn thảo Luật Doanh nghiệp 1999</i> o Quang Thiện (2006): <i>Hành trình 10 năm một đạo luật</i>
3.	Phân quyền giữa TW và địa phương: Vai trò của Hiến pháp
2/11	<ul style="list-style-type: none"> o Nguyễn Sĩ Dũng 2017, tr. 22-123 o HP 2013, Luật TCCQĐP 2015, Luật Ngân sách 2015
4.	Xác lập ưu tiên lập quy, lập pháp: Giới thiệu ưu tiên của 06 nhóm
4/11	<ul style="list-style-type: none"> o Bộ Tư pháp (2018), <i>Hướng dẫn nghiệp vụ đánh giá tác động của chính sách</i> o Nguyễn Sĩ Dũng 2017, tr. 194-223 o Đọc thêm: Hoàng Thế Liên 2011, Chương II: các trang 66-78 o L4: Glossary (50 khái niệm cơ bản liên quan đến lập pháp)
5.	Vận động chính sách (advocacy) và vận động hành lang (lobbying) Thực hành vận động hành lang: <i>Thương lượng nhằm ưu tiên soạn thảo và thông qua 02 Dự thảo nghị quyết HĐND</i>
9/11	<ul style="list-style-type: none"> o Libby 2012, Chương 5-9 o Libby 2012, Chương 10-11: Vận động hành lang trong thời đại Cyperspace và toàn cầu hóa
6.	Quy trình thảo luận, ban hành chính sách ở cấp địa phương
11/11	<ul style="list-style-type: none"> o Oleszek (2016), Chương 1, 3, 5 o Luật TCCQĐP 2015 o Luật Ban hành VBQPPL
7.	Quy trình thảo luận, ban hành chính sách ở Trung ương
16/11	<ul style="list-style-type: none"> o Luật Ban hành VBQPPL
8.	Quy trình thảo luận, ban hành chính sách ở cấp Bộ
18/11	<ul style="list-style-type: none"> o Luật VBQPPL 2015 o Oleszek (2016), Chương 3

9.	Các tiêu chí đánh giá các dự án luật: ROCCIPI
23/11	<ul style="list-style-type: none"> o Seidman 2003: Xem xét dự án luật (Nguyên bản)
10.	Các tiêu chí đánh giá các dự án luật: RIA
25/11	<ul style="list-style-type: none"> o Bộ Tư pháp (2018), Hướng dẫn nghiệp vụ đánh giá tác động của chính sách o Nguyễn Hưng Quang và cộng sự (2018): Đánh giá Luật đăng ký BĐS
11.	<i>Phiên mô phỏng: Thẩm định một dự án văn bản luật</i>
30/11	<ul style="list-style-type: none"> o Tìm đọc: Quy chế hoạt động của các ban thuộc HĐND, các Ủy ban của QH, o Tìm hiểu: Cách thức tổ chức một Phiên lấy ý kiến, tham vấn cử tri (Điều trần), o Tìm hiểu: Các thức viết các Tóm tắt chính sách, Báo cáo chính sách, Trình bày trước các phiên điều trần.
12.	Luật và Phát triển: Các con đường đi đến chế độ pháp quyền ở Đông Á
7/12	<ul style="list-style-type: none"> o Pistor and Wellons, <i>The role of law and legal institutions in Asian economic development 1960-1995</i>, Oxford University Press 1999 o Pistor, <i>Law & Capitalism</i>, 2008, Chương 2
13.	Luật và Phát triển: Gợi ý mô hình lý thuyết cho các quốc gia chuyển đổi
9/12	<ul style="list-style-type: none"> o Pistor, <i>Law & Capitalism</i>, 2008, Chương 2
14.	Luật và Phát triển: Các thách thức trong xây dựng chế độ pháp quyền
14/12	<ul style="list-style-type: none"> o Weingast 2010 o Eric Li (2019), <i>China and the Rule of Law</i>,
15.	Học viên báo cáo Đề cương Tiểu luận kết thúc môn học (<i>thảo luận trên lớp theo cụm vấn đề, học viên cần nộp video clip 5-8 phút giới thiệu đề tài trước ít nhất là 1 ngày</i>):
16/12	<ul style="list-style-type: none"> o Vấn đề chính sách mà bạn quan tâm là gì? o Câu hỏi nghiên cứu cụ thể của Tiểu luận là gì? o Rà soát các chính sách, văn bản pháp luật đã có, o Tìm hiểu cách thức tổ chức thực hiện, đánh giá sơ bộ hiệu quả, o Giới thiệu dự kiến nghiên cứu, dự kiến kết quả nghiên cứu.
16.	NCTH1: Luật đất đai
21/12	<ul style="list-style-type: none"> o Trương Thiên Thu (2010) o Mini Case: Dự án 29 Nguyễn Đình Chiểu, Đa Kao, Q1 HCM o Đọc thêm: UNDP, Trao quyền pháp lý, Tập I o Đọc thêm: Phạm Duy Nghĩa (2021): Quyền sử dụng đất công
17.	NCTH2: Luật Doanh nghiệp
23/12	<ul style="list-style-type: none"> o Mini Case: Vì sao xuất hiện những công ty alibaba? o Phạm D Nghĩa (2019): Tính ổn định của pháp luật qua ví dụ Luật doanh nghiệp và Luật đầu tư
18.	NCTH3: Luật hành chính-hình sự
28/12	<ul style="list-style-type: none"> o Tình huống: Vụ án Bà Ba Sương o Phạm D Nghĩa (2019): Những giới hạn của tổ tụng hành chính Việt Nam

19.	NCTH4: Cải cách thể chế trong bối cảnh chuyển đổi số tại Việt Nam.
30/12	<ul style="list-style-type: none"> ○ Mini Case: Vụ việc Hiệp hội Taxi Đà Nẵng khởi kiện Công ty TNHH Grab Việt Nam (3/2019) và VinaSun vs. Grab yêu cầu bồi thường thiệt hại 42 tỷ (2016-2017) ○ Bài đọc thêm: Nhà xuất bản Tư pháp (2020), <i>Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và những vấn đề pháp lý đặt ra cho việc xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật Việt Nam</i> (Kỷ yếu hội thảo cấp quốc gia, trang 64-81, 101-113; 114-120; 201-207...). ○ Tìm đọc: Mariana Mazzucato, <i>Nhà nước khởi tạo: giải những huyền thoại về vai trò của nhà nước và khu vực tư nhân (Nhà xuất bản thế giới, 2020)</i>
20.	NCTH5: Cơ chế thử nghiệm sandbox: gợi ý cho Việt Nam.
4/1/2022	<ul style="list-style-type: none"> ○ Mini Case: Thí điểm dùng tài khoản viễn thông thanh toán các hàng hóa, dịch vụ có giá trị nhỏ tại Việt Nam ○ Bài đọc thêm: Nhà xuất bản Tư pháp (2020), <i>Cách mạng công nghiệp lần thứ tư và những vấn đề pháp lý đặt ra cho việc xây dựng, hoàn thiện hệ thống pháp luật Việt Nam</i>. ○ Tìm đọc: Nghị quyết 100/NQ-CP (6/9/2021) thông qua đề nghị xây dựng Nghị định về Cơ chế thử nghiệm có kiểm soát hoạt động công nghệ tài chính (Fintech) trong lĩnh vực ngân hàng và Đề án kèm theo. ○ Tìm đọc: Quyết định 316/QĐ-TTg (9/3/2021) phê duyệt triển khai thí điểm dùng tài khoản viễn thông thanh toán các hàng hóa, dịch vụ có giá trị nhỏ.
21.	Tiêm cận công lý (1): Cải cách tư pháp ở Đông Á
6/1/2022	<ul style="list-style-type: none"> ○ Peerenboom 2011
22.	Tiêm cận công lý (2): Cải cách tư pháp ở Việt Nam
11/1/2022	<ul style="list-style-type: none"> ○ Tom Ginsburg 2010
23.	Tham vấn chính sách: Kinh nghiệm tham gia lập pháp của các hiệp hội
13/1/2022	<i>Dự kiến khách mời: Luật sư NHQ</i>
24.	Tổng kết khóa học: Khái quát các lý thuyết, Hỏi đáp
20/1/2022	

Đề cương các môn học đã tham khảo:

- **David C. King**, Harvard Kennedy School, Spring 2017, Course Syllabus: *The U.S. Congress and Law Making*, <https://sites.hks.harvard.edu/syllabus/DPI-120.pdf>
- **Valenta Kabo**, University of Michigan, Fall 2014, Course Syllabus: *Comparative Law and Public Policy*, <http://fordschool.umich.edu/courses/winter/2017/pubpol-475-1>
- **Mark Leinung**, Albany University, Fall 2016, Course Syllabus: *Law & Public Policy*, <http://www.albany.edu/rockefeller/syllabi/FA2016/pad/RPAD%20Grad%20Syllabi/RPAD-RPOS%20529%20Leinung%20Fall%202016%20Syllabus.pdf>

- **Stanford Law School**, Law and Public Policy, *Law and Policy Lab*,
https://law.stanford.edu/areas_of_interest/law-public-policy/#slnav-law-and-policy-lab
- **Miranda Yaver**, Columbia Law School, Summer 2014, *Law and Public Policy in the US*
https://www.google.com.vn/search?dcr=0&source=hp&q=220+%284%29+Law+and+Public+Policy%2C+Sean+Farhang&oq=220+%284%29+Law+and+Public+Policy%2C+Sean+Farhang&gs_l=psy-ab.12..33i160k1l2.1007.1007.0.2968.2.1.0.0.0.134.134.0j1.1.0...0...1.1.64.psy-ab..1.1.134.0...0.FqWYXnOwVsM